

SDU International Journal of Educational Studies

Model Proposal of Theoric-Practical Class (TEOPS) System For Law Education

Mustafa Ataş, Süleyman Dost, Ömer Çelikkol
Süleyman Demirel University

To cite this article:

Ataş, M., Dost, S. & Çelikkol, Ö. (2018). Model proposal of theoretic-practical class (teops) system for law education. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(1), 35-52.

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Hukuk Öğretimine Yönelik Teorik-Pratik Sınıf (TEOPS) Sistemi Model Önerisi*

Model Proposal of Theoric-Practical Class (TEOPS) System for Law Education

Mustafa Ataş†, Süleyman Dost, Ömer Çelikkol
Süleyman Demirel Üniversitesi

Özet

Hukuk yaşadığı toplumun ihtiyaçlarına göre şekil alır ve bu ihtiyaçlara cevap verecek şekilde gelişim gösterir. Hukuk öğretimi de bu değişime ayak uydurmak zorundadır. Batı Avrupa ülkeleri hukuk öğretimini bu gelişme ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde revize ederken, Türkiye’de bu alanda yeterli çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada çeşitli ülkeler temel alınarak hukuk öğretimleri ve öğretim yöntemleri hakkında bilgi verilmeye çalışılmış akabinde proje kapsamında öngörülen hukuk öğretimi bir gruba uygulanıp sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hukuk, Öğretim, Yöntem.

Abstract

Law is shaped according to the needs of the society and develops to meet these needs. Legal training has to adjust to this change. While the Western European countries revised legal education according to these developments and needs, enough studies hasn't been done in this area in Turkey. In this study, it is tried to give information about legal training and teaching methods based on different countries. After this, within the scope of the project, foreseen legal training was adapted to a group and the results were evaluated.

Key words: Law, Education, Method.

GİRİŞ

Devlet yönetimi ile ilgili eski çağlardan beri düşünülen, geliştirilen ve yazılan tüm ütopyalarda eğitimin yeri hep özel olmuştur (Sağır, 2010: 3). Hukukun bir devletin temeli olduğunu da düşünürsek, hukuk öğretiminin ne derece önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmış olur. Avrupa Birliği ülkeleri hukuk öğretimindeki bu önemi 1976 yılında kavramış, hukuk öğretiminde teori ve uygulamanın bir arada verilmesine yönelik köklü reformlar yapmışlardır. Amerika Birleşik Devletleri ise, hukuk öğretiminin bu önemini 18. yüzyılda kavramıştır. ABD’de ideal öğretim yöntemleri ve öğretim programında yer alacak dersler hakkında 18. yüzyıldan günümüze dek birçok makale yazılmış ve tartışmaya konu olmuştur. Hukuk öğretimi alanında yapılan bu çalışmalar neticesinde bugünkü çağdaş Amerikan hukuk öğretimi doğmuştur.

*Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında yapılan “ Hukuk Eğitiminde Teorik-Pratik Sınıf (TEOPS) Sistemi” projesinin sonuçlarını yansıtmakta olup TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

†İletişim: Mustafa Ataş, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi, law.mustafaatas@gmail.com

Türkiye'deki hukuk öğretimi ise neredeyse bir asırdır hiçbir değişikliğe uğramamıştır. 2017 verilerine göre ülkemizde seksen dört hukuk fakültesi mevcuttur ve birkaç değişiklik dışında hepsi İstanbul ve Ankara Hukuk Fakültesi'nde verilen öğretimi örnek almışlardır. Teorik bilginin konferans şeklinde öğrenciye aktarıldığı bu klasik taktir yöntemi neredeyse bir asırdır kullanılmaya devam edilmektedir. Bununla birlikte, her gün yeni hukuk fakülteleri kurulmakta ve yeterli öğretim kadrosu oluşturulmadan, öğretime başlamaktadır. Güncel anlamda Avrupa ve Amerika'daki hukuk öğretimi somut uyuşmazlığın nasıl çözüme kavuşturacağı yönündeyken, Türkiye'de ise hukuk öğretimi teoriktir. Bu yüzden uygulama ile teori zaman zaman birbirinden ayrı düşmektedir.

Bu çalışmanın amacı, dünya genelinde terk edilen klasik hukuk öğretiminin kalıpları dışına çıkarak, Türkiye'de hukuk öğretiminin ihtiyaçlarına cevap verebilecek deneysel bir çalışma yapmaktır. Bu kapsamda öncelikle tarihte hukuk öğretimine değinilmiş, ardından uygulama ağırlıklı bir öğretim programı oluşturmuş Amerika Birleşik Devletleri ile hukuk öğretiminde köklü değişiklikler yapmış bazı Avrupa ülkeleri ele alınmıştır. Son olarak proje kapsamında öngörülen hukuk öğretim yöntemlerine ait uygulama sonrası, katılan öğrencilerle yapılan anketlerin sonuçları aktarılmıştır.

Tarihte Hukuk Öğretimi

Antik Yunan ve Roma Döneminde Hukuk Öğretimi

Antik Yunan Döneminde Hukuk Öğretimi

Antik Yunan'da hukuk ayrı bir bilim ve meslek dalı değildir. Antik Yunan'da polisler arasında bir hukuk birliği söz konusu olmayıp her polis kendi kurallarına göre uyuşmazlıkları çözmekteydi. M.Ö. 5. yüzyıl ortalarına doğru davaların mahkemelerde görülmeye başlanmasıyla, savunmanın nasıl yapılacağı ve kimlerin yapacağına dair sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Davacıların karşılarındaki kişileri inandırmasını kolaylaştırmak ve nasıl davranılacağını göstermek amacıyla Sicilya'da Rhetorika Tekhne adında bir kitap yazıldığı ve Atina'da bu öğretimin verilmesi için bir okul açıldığı bilinmektedir (Yıldız, 1990: 119).

Eski Yunan'da hukuk adamları hatip kişilerdi. Sofistlerce öğrencilere hitabet, felsefe ve tarih dersleri verilir, tartışma ve güzel konuşma sanatı öğretilirdi. Daha sonraki sistematik dönemde Sokrates, Platon ve Aristoteles gibi filozoflar hukuk öğretimini felsefenin ahlak dalı çerçevesinde ele almışlar ve iyi bir vatandaş yetiştirmek için verilmesi gereken eğitim olarak düşünmüşlerdir (Yıldız, 1990: 120). Bu dönemde, Sokrates ders anlatım yöntemi olarak soru-cevap ve tüme varım (inductio) metodunu kullanmış, Platon devlet ve kanunlarla ilgili gerçekçi bir görüntü çizmiş ve Aristoteles Atina'da Lykaion'da bir okul kurmuş, pedagojik nitelik taşıyan derslerini mantıksal ve felsefi bir yöntemle vermiştir (Yıldız, 1990: 121).

Roma Döneminde Hukuk Öğretimi

Roma Devleti kendi hukuk sistemini kurmuş ve ülke içinde uygulanan hukuku yeknesak hâle getirmeyi başarmıştır. Bu dönemde önemli hukuk okulları açılmış, hukuk biliminin temelleri atılmıştır. Roma Devleti'nin hukuk anlayışı Helenistik Dönemde doğan stoa felsefesi çerçevesinde şekillenmiştir. Roma Dönemi'ndeki hukukun gelişimini iki döneme ayırarak incelenebilir.

Roma Cumhuriyeti Dönemi Hukuk Öğretimi

Cumhuriyet dönemi, anayasaya dayanan bir demokrasi dönemidir. Yasama faaliyeti halk meclisi tarafından yapılırdı. Savunma herkesin kendisi yahut kanunu iyi bilen hatip kişilerce yapılabilirdi. Hukuki uyuşmazlıklara bakan ve fikir dağıtan bu hatip kişilere, ilkokulda temel bilgiler verilir, orta öğretimde karşılarındaki kişiyi ikna, yüksek sesle konuşma ve tartışma teknikleriyle düzgün konuşma

öğretilir, orta öğretimden sonra Rhetor okuluna giden genç, felsefe bilgileri ile donatılırdı. Bu eğitimi alan bir öğrenci, hukuk bilgisine sahip ve iyi bir hatip olarak mezun olurdu. Bu hatip kişiler hukuk alanında çalışacaklarsa ayrıca onlara eğitim verilirdi. Ancak, bu dönemde de hukuk ayrı bir bilim ve meslek olarak görülmemiştir. M.Ö. 3. yüzyıla kadar din adamları (pontifeksler) hukuka gerek duyanlara hazır metinler vererek, uyumsuzluğu ilahî adalete göre çözerlerdi. Bu dönemden sonra pontifekslerin görevini üst sınıflardan (preatorluk ve konsüllük görevi yapan) kişiler devralmışlardır. Böylece Roma'da hukuk biliminin temelleri atılmıştır. Ticari hayatın gelişmesine bağlı olarak hukuki uyumsuzluklar artmıştır, artan hukuki uyumsuzluklar nedeniyle yargılama faaliyetini ve vekillik görevini üstlenen soylu kişiler yetersiz kalmaya başlamıştır. Tarihte hukuk öğretiminin temelleri de bu sayede atılmıştır. Bu öğrencilere teorik hukuk bilgisi öğretilmezdi, mahkeme önünde yapılan yargılamayı takip ederler, hâkim ve vekilin istişarelerini dinlerler, onlarla fikir alışverişinde bulunurlardı (Yıldız, 1990: 123-126).

Roma İmparatorluğu Dönemi Hukuk Öğretimi

İmparatorluk Dönemi'nde yasama organı senatoydu, ayrıca imparatorların da kanun çıkarma yetkisi mevcuttu. Roma İmparatorluğu Dönemi'nde müstakil hukuk eğitimi veren hukuk okulları açılmıştır. M.S. 2. yüzyıla kadar eğitim iki farklı yüksekokuldan teşekkül etmektedir, bunlar laik ve dini okullardır. Hukuk bilimi laik okullarda öğretilmekte buradan mezun olanlar hukuk mesleğini icra edebilmekteydiler. Laik okullarda felsefe, edebiyat ve çeşitli bilimler okutulurdu. M.S. 3 yüzyıla kadar Roma imparatorluğunda iki farklı hukuk ekolü mevcuttu. Bu ekoller hukuk biliminin gelişmesinde büyük rol oynamışlardır. Bu ekole mensup öğretmenler istişare (consullativ) yöntemi ile ders anlatır ve bu şekilde hukukçu yetiştirirlerdi. M.S. 2. yüzyıldan sonra müstakil olarak hukuk eğitimi veren hukuk okulları açılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu okullardan mezun olabilmek için beş sene öğrenim görmek gerekiyordu. Öğrenim dönemleri, belirli kitapları tamamlamak ile son bulurdu. Bu kitapların çoğu, önemli hukuki meselelerin çözümünü içeren kitaplardan ve önemli kaynakları açıklamak için yazılan şerhlerden oluşmaktadır. Hukuk okullarındaki öğretim yöntemi ise öğretmenin önemli hukuki uyumsuzlukları anlatması yahut temel metinlerin yorumlanması şeklinde işlenir, öğrenciler sabah işledikleri dersi gece tekrar ederlerdi (Yıldız, 1990: 131).

İslâmiyet Öncesi Türk Devletlerinde ve Osmanlı Devleti'nde Hukuk Öğretimi

İslâmiyet Öncesi Türk Devletlerinde Hukuk Öğretimi

İslâmiyet'in kabulünden önceki Türk Devletlerinde uygulanan hukuk ve öğretimi konusunda oldukça sınırlı bilgiye sahibiz. Sınırlı da olsa bu bilgiler bize Türklerde kamu ve özel hukukun gelişmiş olduğunu ve kendine özgü bir hukuk teşkilatlanmasının var olduğunu göstermektedir. Türkler İslâmiyet dairesine girdikleri zaman, eski ve kuvvetli bir hukuki kültüre maliktiler (Köprülü, 1943: 396). Bu dönemde topluluk veya devlet halinde yaşamış Türklerde hukuk kuralları yazısız, örf, adet ve teamüllerden ayrıca din ve ahlak kurallarından oluşmaktadır. Yazısız bu kamu ve özel hukuk kurallarının hepsine töre (törü) denmekteydi. Uygurlar dönemine ait kişiler veya kişiler ile devlet arasında yazılı akitler mevcuttur, ancak bu sözleşmeler de yazılı birer hukuk kuralı olmayıp sadece taraflar arasında sübjektif hukuki normlar koymaktadırlar. Orhun Abideleri bize Göktürkler'de uygulanan kamu hukuku konusunda bilgiler vermektedir. Bu yazıtlara göre kağan, her işini halkı için yapmakta olup halkının refahı ve mutluluğunu sağlamak ile mükelleftir. Eski Türklerde kağanın önemli görevleri arasında iyi kanunlar yapmak ve bunları adalet içinde uygulatmak da vardır. Eski Türklerde halk ve halkın idaresinden sorumlu herkes töreye uymak zorundadır. Buna uymayan kişilere maddi ve manevi yaptırımlar uygulanırdı. Devletin ve tüm teşkilatın başı olan kağanlar bu yaptırımları kendileri uygulayabilecekleri gibi bu yetkilerini başkalarına da devretmişlerdir. Bu görevin devredildiği kişiler döneme göre farklılık gösterir. Bu yargıçlık vazifesi ile görevlendirilenler töreyi iyi bilen kişilerdir (Yakut, 2002: 1-26).

Osmanlı Devleti'nde Hukuk Öğretimi

Osmanlı'da yargı örgütünün en küçük birimine kaza, hukukçu olarak nitelenen devlet görevlisine ise kadı denmektedir. Osmanlı dönemi hukuk anlayışını ve öğretimini iki farklı dönemde incelemek mümkündür. Çünkü Tanzimat sonrası dönemde Avrupa'dan birçok kanun iktibas edilmiş, Osmanlı Devleti içinde uygulanan hukuk ikiye ayrılmış, hukuk öğretimi ve yargı teşkilatı değişime uğramıştır.

Klasik Dönemde Osmanlı Hukuk Anlayışı ve Öğretimi

Osmanlı İmparatorluğu'nda tüm ülkeyi kapsayan yeknesak bir hukuk uygulanmamaktaydı. İmparatorluk içindeki her millet veya cemaat kendi hukukunu uygulamakta serbest bırakılmıştı (Üçok, 1989: 11). Osmanlı Devleti içindeki Müslümanlara İslâm hukuku (şer'i hukuk) ve örfi hukuk olmak üzere, iki farklı hukuk uygulanmaktaydı. Şer'i hukuk Kur'an, sünnet, icma ve kıyasa dayanan bir hukuktur. Örfi hukuk ise şer'i hukukun düzenlemediği ve şer'i hukuka aykırı düşmemek kaydıyla padişahın tek taraflı koyduğu kanunnamelerden oluşmaktaydı. Örfi hukuk daha çok vergi gibi hususları düzenlemek için çıkartılırdı. Şer'i hukuku öğretmek için Osmanlı Devleti sınırları içinde birçok medrese vardı, ancak Tanzimat sonrası döneme kadar müstakil hukuk öğretimi veren bir okul (mektep) bulunmamaktadır. Ezcümle, medreseden mezun olan bir öğrenci kadılık dışında başka meslekleri de yapabilmekteydi. Genel olarak medreselerde, daha önce ortaya çıkmış bir uyuşmazlığın fıkıh ilmine göre nasıl çözümleneceği ve çözümlenmemiş bir uyuşmazlığın nasıl çözümlenmesi gerektiğinin müderrisler tarafından öğretilmesi yönünde dersler verilmiştir. Öğretimin ana kaynakları daha önce büyük âlimler tarafından kaleme alınmış fıkıh kitaplarıdır (Üçok, 1989: 12). Medreselerde eğitim kademelere ayrılmıştı: Medreselerin ilk bölümünü bitirenler küçük kazalara kadı olarak atanırlar ve sınırlı bir mevkiye kadar, ikinci kademeyi tamamlayanlar kazaskerlik ve şeyhülislâmlık mevkisine kadar yükselebilmekteydiler (Üçok, 1989: 13). Bir kişinin kadılık mesleğini icra edebilmesi için, medrese de tahsil görmesi, sınavlarını başarılı şekilde vermiş olması ve müderrislerden icazet alması gerekirdi (Ortaylı, 2017: 14) Örfi hukuk medreselerde hiç okutulmazdı. Osmanlı Hukukunda temyiz mercii yoktur. Kadıların verdiği kararlar süreye tabi olmadan kesin hüküm doğururdu. Ancak şikâyet üzerine bazı kararları Anadolu ve Rumeli Kazaskerlerince incelenmiştir. Kadılar hiyerarşik olarak bağımsız olup hiçbir kurum ve kişiden emir ve talimat almazlardı. Osmanlı'da kadının görevi sadece şer'i hukuku uygulamak değildi. Aynı zamanda mali ve idari birçok görevi vardı. Kadı, kazaskerler tarafından (Anadolu Kazaskerliği ve Rumeli Kazaskerliği) tarafından merkezden atanır, yine teftişi kazasker tarafından görevlendirilen kimselerce ve yerine atanan kadı tarafından yapılırdı. Kadı, atandığı kaza da iki yılın üstünde kalamaz, bu sürenin sonunda başka bir görev yerine yine merkezden atanırdı. Mahkemelere başvurmak harca tâbiydi, bu harçlar merkezden gönderilen kanunnamelerde düzenlenmiştir. Kadı merkezden aldığı maaşın yanında ödenen harçların bir miktarını da alırdı (Ortaylı, 2017: 25).

Tanzimat Sonrası Osmanlı Hukuk Anlayışı ve Öğretimi

Padişahın insan hakları bakımından kendi kendini sınırlayan Tanzimat Fermanından sonra, şer'i hukuk yerine Avrupa'dan bütün teb'aya uygulanabilecek kanunlar alınmaya başlanmıştır. (Üçok, 1989: 13). Kanunların Avrupa'dan iktibas edilmesinden sonra yargı teşkilatı ikiye ayrılmıştır. Bir yanda şer'i hükümleri karara bağlayan şer'i mahkemeler varlığını sürdürürken diğer yanda iktibas edilen kanunlardan doğan hukuki uyuşmazlıkları karara bağlayan nizamiye mahkemeleri kurulmuştur. Tanzimat sonrası, medreseler de görülen şer'i hukuk derslerinin yanında iktibas ettiğimiz kanunlardaki dersler de öğretime dâhil edilmiştir. Ancak, Tanzimat sonrası hukuk alanında başlayan yenilik hareketleri medreselerde verilen hukuk öğretiminin yetersiz kalmasına neden olmuştur. Bu yüzden sadece hukuk eğitimi veren ve klasik hukuk mesleklerini icra edecek öğrenci yetiştiren hukuk mektepleri açılmıştır. Yükseköğrenim seviyesinde eğitim verecek olan ilk hukuk mektebi 1874 yılında kurulan Mekteb-i Hukuk-u Sultani olmuştur. 1880 yılında Adliye Nezareti'ne bağlı olarak Mekteb-i Hukuk-u Şahane açılmış iki okul bir süre sonra birleştirilmiş, 1909 yılından sonrada Darülfünun'a bağlanmıştır. Bu dönem de Selanik, Beyrut, Bağdat ve Konya'da da birer hukuk

mektebi açılmıştır. Bu hukuk mekteplerinin öğretimine ilişkin esas ve usulleri kuruluş nizamnamelerinde ayrıca belirtilmiştir. Yeni hukuk mekteplerinin açılması neticesinde Osmanlı'da öğretime dair yapılan reformlar, bazı mektepler örnek gösterilerek aşağıda değinilmiştir (Koyuncu, 2012: 163-183).

Mekteb-i Hukuk-u Sultani'de öğrenim görebilmek için idâdiden mezun olmak veya okulun yapacağı sınavda başarılı olmak gerekmektedir. Mekteb-i Hukuk-u Sultani'nin bir öğrenim dönemi dokuz aydı. Bu dönemin sekiz ayı öğrenime, yirmi günü tekrara, on günü imtihanlara ayrılırdı, öğrenim süresi ise dört yıldır. Hukuk mektebinin müfredatında şer'i hukuk, ıktibas edilen kanunlar ve hukukun temeli sayılan dersler mevcuttu. Öğrenciler, okula devam edecek öğrenciler ve okula uzaktan devam edecek öğrenciler olarak ikiye ayrılmıştı. Okula uzaktan devam edecek öğrencilere tasdikname verilir, diploma verilmezdi. Devamlı öğrenciler günlük işlenen derslere devam etmek, sorulan sorulara cevap vermek zorundaydılar. Aksi halde yılda dört defa belirli dönemlerde idare tarafından verilen kayıt pusuları (transkripsiyon) kendilerine verilmezdi. Kayıt pusuları almaya hak kazanan öğrenciler sene sonundaki sınavlara girebilirlerdi. Sınavlar yazılı veya sözlü olarak yapılabilirdi. Sınavlardan başarılı olmuş öğrencilere dört sene sonunda doktora (bitirme) sınavı yapılırdı. Bu sınavdan başarılı olan öğrenciler ayrıca tez yazıp jürinin önünde başarılı bir şekilde tez konusunu savunurlarsa doktor unvanını alırdı. Doktor unvanını alamayanlar, yalnız davalarda vekillik görevi yapabiliirdi (Koyuncu, 2012: 163-183). Selanik, Beyrut, Bağdat ve Konya'da açılan hukuk mekteplerinde öğrenim görebilmek için idâdiden mezun olmak gerekirdi, öğrenim süresi üç yıldır. Konya Hukuk Mektebi (1908-1919) kapatılana kadar 134 öğrenci mezun vermiştir. Selanik ve Beyrut'un düşman tarafından işgali sonrası buradaki hukuk fakülteleri Konya'ya taşınmıştır. Konya Hukuk Mektebi'nde ders veren hocaların birçoğu birkaç lisansı bilen, faziletli ve âlim kimselerdi (Ekinçi, 1999: 50-52).

Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Hukuk Öğretimi

Cumhuriyetin kurulmasından sonra, hukuk alanında köklü değişiklikler yapılmıştır. Bu süreçte Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulü ile birlikte eğitimde birlik sağlanmış ve şer'i mahkemeler kaldırılarak yerine bugünkü adli mahkemeler açılmış hukukun bugünkü temelleri atılmıştır. Cumhuriyetin ilan edildiği yıllarda Türkiye'de hukuk eğitimi yalnızca İstanbul'da Darülfünun Hukuk Fakültesi'nde verilmekteydi. Ancak Darülfünun Hukuk Fakültesi hukuk alanında yapılmış ve yapılacak olan köklü değişikliklere olumlu bakmadığı için 23 Şubat 1925 Yılında Ankara Adliye Hukuk Mektebi (Ankara Hukuk Fakültesi) kurulmuştur. Ankara Hukuk Fakültesi üç yüz öğrenci ve on bir akademisyen ile öğretim hayatına başlamıştır. Derse devam mecburiyeti zorunlu tutulmuş ve sıkı takip edilmiştir. Ders geçme notu yüksek olduğu için, öğrenciler gününün büyük bir çoğunluğunu kütüphaneler de geçirmektedirler. Genel anlamda dersler klasik taktir yöntemi ile işlenmekte ancak bazı hocalar öğrencilerin ders anlatması (seminer) yöntemi ile ders işlemekteydiler (Sağır, 2010: 42-43).

Günümüzde Hukuk Öğretimi

Amerika Birleşik Devletleri'nde Hukuk Öğretimi

Amerika Birleşik Devletleri'nde Hukuk Fakültelerine giriş için aranan şartlar üniversitelere göre değişmektedir (Okay, 1961:362-387). Ancak, hukuk fakültelerine kabul için aranan iki önemli husus vardır; Bunlardan ilki herhangi bir sosyal bilim ağırlıklı yükseköğretimden mezun olmak, ikincisi ise Hukuk Fakültesi Giriş Testi (LSAT) sınavından iyi bir derece yapmış olmaktır. Amerika Birleşik Devletleri'nde sınırları yasalarca çizilmiş bağlayıcı bir hukuk öğretimi bulunmamaktadır. Hukuk öğretimi ile ilgili standartları belirlemek Amerikan Barolar Birliği (ABA), mahkemeler ve fakülteler tarafından çıkarılan yönetmelikler ve tüzüklerce yapılır (Sağır, 2010: 22).

ABD'nde hukuk eğitimi üç yıldır (JD). Ders yılı iki döneme ayrılmış olup, her dönem yazılı sınavların yapılması ile son bulmaktadır. Dönemde haftalık 12-15 saat arası ders işlenmektedir. Derslere devam mecburiyeti sıkı şekilde takip edilmektedir. Dersler, küçük gruplara ayrılmış öğrencilerle işlenir.

Genel olarak dersler seçimlidir. Fakülteler her yıl ortalama olarak üç yüz öğrenci kabul etmekte olup, öğretim elemanı sayısı ise oldukça yüksektir. Birinci sınıf zorunlu derslerden oluşmakta, seçimlik derslere pek yer verilmemektedir. Birinci sınıf dersleri genel olarak, güncel hukuk bilgisine yöneliktir. Birinci sınıftaki dersler karar okuması yöntemiyle ve kalabalık sınıflarda işlenmektedir. Ancak öğrenci de hukuk nosyonu oluşturacak bazı dersler, küçük sınıflarda (çalışma grubu) ve öğretim elemanı veya avukatların yoğun denetimi altında işlenir. Öğrenciye bir avukat bir hâkim gibi düşünmesinin öğretildiği sanal mahkeme (moot court) yöntemi de birinci sınıf dersi kapsamındadır. İkinci ve üçüncü sınıftaki derslerin büyük bir çoğunluğu seçimlik derslerden ve seminerlerden oluşmaktadır. Dersler küçük sınıf gruplarında işlenmektedir. Ayrıca başarılı öğrenciler ders saatinin bir kısmını klinik çalışmalarında, kamu veya özel kuruluşlarda uygulamada çalışmalarında (field work) ya da yargıç asistanlığında (clerkship) geçirebilmektedirler. Hukuk fakültesinden sonra herhangi bir staj eğitimi bulunmamaktadır. (Güran, 1984: 180-196). Hukuk eğitimi süresince görülen dersler, farklı yöntemler kullanılarak öğretildiği için Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan öğretim yöntemleri aşağıda ayrıca incelenecektir

Amerika Birleşik Devletleri'nde Uygulanan Öğretim Yöntemleri

Karar Okumaları (Case Method) Yöntemi: Dava metodu da denilen bu yöntem, 1870 yılında klasik takdir yöntemine karşı Amerika'da geliştirilmiş, bugünde derslerin büyük bir çoğunluğu bu yöntemle işlenmektedir. Karar okumaları yöntemi önemli mahkeme kararlarının öğrenciler tarafından çözümlenmesi yoluyla işlenir. Önemli mahkeme kararlarının olduğu ders kitaplarında uyuşmazlığın özetlenmesi dışında bir bilgi yer almaz. Öğrenci verilen mahkeme kararının konusunu teşkil eden uyuşmazlığın teorik bilgisine ders dışı yapacağı araştırmalar neticesinde sahip olur. Bu yöntemde öğretim elemanı derste pasif bir konumdayken öğrenciler aktif bir konumdadır, bu yüzden öğretim elemanı derste direk bilgi vermekten kaçınır. Ayrıca karar yöntemi ders kitapları (text book) ile desteklenmektedir (Okay, 1961: 362-385).

*Seminer Yöntemi :*Seminerler hukuk fakültelerinin eğitiminde önemli bir yer tutar. Her yıl birçok seminer düzenlenip, seminer konusunda yetkin kişiler davet edilir veya seminer konusu öğrenciler tarafından sunulur. Seminere katılan bütün öğrencilerin konu hakkında önceden ayrıntılı bir araştırma yapması öğretim elemanlarınca sağlanır (Okay,1961:384).

Sanal Mahkemeler (Moot Court) Yöntemi: Bu öğretim yönteminde, farazi davalar öğretim üyesinin gözetiminde, öğrenciler tarafından çözümlenmeye çalışılmaktadır. Temsili mahkeme gerçek bir mahkeme gibi teşekkül ettirilir. Davacı, mağdur ve bunların vekilleri gerçek bir yargılama içindeymiş gibi duruşma yapılır ve hâkim konumundaki profesör karar verir (Güran,1984:188).

Hukuk Klinikleri (Legal Clinics) Yöntemi: Hukuk klinikleri, 1917 yılında hukuk öğrencisine bir avukat gibi düşünmeyi ve davranmayı, fakülte hayatında verilmesinin gerekliliği düşüncesinden doğmuş bir öğretim yöntemidir. İlk defa, Fransız bir avukat olan Robert Maureaux ve ekibi, Henry Capitan'ın himayesi altında bu konuyu araştırmak için bir müessese kurmuşlar ve bu konuda bir kitap yazmışlardır. Aslında hukuk klinikleri, aktif öğretimin olgun bir biçimidir. Günümüzde Amerika'nın hukuk öğretiminde önemli yer tutmaktadır, ayrıca birçok devletin hukuk alanında yaptığı reformlarla hukuk öğretimine bu yöntemi entegre etmeye çalışmaktadır. Hukuk kliniği metodu genel olarak ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan ilki fakülte içi hukuk klinikleridir. Fakülte içindeki bu klinikler, derslere göre farklı dallara ayrılmıştır. Öğrenci danışman hocasının gözetiminde, adli veya idari yargı yerlerinde açılmış veya açılacak gerçek davalarda, bir avukat gibi tüm sorumluluğu üstlenir. Bu aşamada öğrenci bir avukatın bütün yetki ve sorumluluğuna sahiptir. İkincisi, fakülte dışı hukuk klinikleridir. Öğrenciler belirli hukuk şirketlerinde veya yasama, yürütme ve yargının değişik kademelerinde çalışmalarda bulunarak, kendilerini geliştirme imkânlarına sahip olduğu kliniklerdir (Mariano, 1936: 71).

Avrupa'da Hukuk Öğretimi

İtalya'da Hukuk Öğretimi

İtalya'da verilen hukuk eğitimi genel kültür ağırlıklıdır, yani öğrenciye güncel hukuki bilgilerden ziyade hukukun temeli sayılan derslere yönelik bir eğitim verilir. Bu dersler neticesinde, bir hukuk öğrencisinde bulunması gereken muhakeme yeteneği fakültedeyken öğretilmiş olur. Dersler kalabalık sınıflarda klasik taktir yöntemi ile işlenmektedir. Sınavlar yazılı ve sözlü olarak iki kademeli şekilde yapılır. Yazılı sınavda, kanun, derleme, kitap gibi her tür malzemenin kullanılması serbesttir (Özay, 1988: 257). Yazılı sınavı başarı ile geçen öğrenciler sözlü sınava girmeye hak kazanırlar. İtalya'da mukayeseli hukuk dersine ve hukuk diline yönelik derslere büyük ehemmiyet verilmektedir (Giovanni, 1975: 363-376). Öğrenciler öğrenim süresince toplam yirmi altı farklı ders görmektedirler. Bu zorunlu ve seçimli dersler, dört değişik eğitim planı kapsamında öğrenciye sunulmaktadır. Öğrenci klasik hukuk mesleklerini icra etmeyi düşünüyorsa özel ve kamu, idari bir kurumda çalışmayı düşünüyorsa kamu, özel bir kuruluşta bankacı ya da işletmeci olarak çalışmayı düşünüyorsa ekonomi, uluslararası örgütler de çalışmayı düşünüyorsa uluslararası hukuk ağırlıklı dersleri görmek zorundadır (Sağır, 2010: 18-19).

Almanya'da Hukuk Öğretimi

Alman hukuk fakültelerinde verilen eğitim, programlara ayrılmamıştır. Fakülteden mezun olan bir öğrenci klasik hukuk mesleklerinden dilediğini icra edebilir. Alman hukuk öğretiminin amacı, ayrıntıları ezberletmek değil, hukukun yapı ve yöntemlerini ve onun yorumunu öğretmektir. Almanya'da hukuk fakültelerine giriş için, liseden mezun olmak ve Abitur sınavından başarılı olmak üzere iki kriter aranır. Alman Hukuk Fakültelerinde zorunlu ve seçmeli dersler devletçe belirlenir (Kuhne, 2003: 137). Almanya'da hukuk fakülteleri iki evreden oluşur. Birinci evreyi tamamlamak için, öğrenci yedi dönemlik derslerini başarılı olarak geçmesi ve eyaletçe yapılan sınavdan başarılı olması gerekir. Eyalet sınavları yazılı olarak yapılır ve bir öğrenci en fazla iki defa eyalet sınavına girebilir. Bu evreyi tamamlayan başarılı öğrenciler ikinci evreye geçerler, bu evre Almanya Adalet Bakanlığı'nın denetiminde olup iki senelik bir zaman dilimini kapsamaktadır. Bu evrede öğrencilere referandar (stajyer) denilmektedir. İkinci evrede, öğrenciye çeşitli hukuk mesleklerine yönelik uygulama eğitimleri ve bunları destekleyici dersler verilir. Bu evreden sonra da, eyalet sınavı yapılır ve başarılı olanlar klasik hukuk mesleklerinden istediklerine seçebilirler (Sağır, 2010: 18-19).

Alman Hukuk Fakültelerinde uygulanan öğretim yöntemleri evrelere ve derslere göre çeşitlilik arz etmekte olup dersler klasik taktir, seminer, uygulamaya yönelik dersler, çalışma grupları, proje çalışmaları ve belirli kurumları ziyaret, tekrar dersleri ve bitirme tezi şeklinde işlenir (Sağır, 2010: 18)

Fransa'da Hukuk Öğretimi

Fransa'daki Hukuk Fakültelerine kayıt için tek şart lise diplomasına (Baccalaureat) sahip olmaktır. Bu diplomaya sahip herkes istediği hukuk fakültesine kaydını yaptırabilir, bu yüzden hukuk fakülteleri çok kalabalıktır. Ancak, Fransa'daki hukuk eğitimi çok zor olduğu için hukuk fakültelerine kayıt yaptıran birçok öğrenci mezun olmadan okulu bırakır. Öğretim programı üç döneme ayrılır, ilk iki dönemi tamamlayanlar hukuk mesleklerini icra etmeye hak kazanırlar. Birinci dönemde genel hukuki bilgiler verilir ve süresi üç yıldır. Bu dönemi tamamlayanlara Genel Eğitim Diploması (DEUG) verilir. Bu diplomaya sahip öğrenciler ikinci döneme (maitrise) geçmeye hak kazanırlar. İkinci dönemde öğrencilere uygulama ağırlıklı dersler verilir ve bu dönem bir yılda tamamlanır. Bu dönemde öğrenciler almak istedikleri diplomaya göre alan seçmek zorundadırlar. Kamu, özel ve uluslararası hukuk olmak üzere üç farklı alan mevcuttur, öğrenciler seçim yaptığı alana uygun dersler almaktadır. Bu dört yıl hukuk fakültesini bitirmek için gereklidir. Üçüncü dönem ise hukukta uzmanlığa yönelik olan doktora evresidir (Dreifus-Netter, 2003: 143).

Dersler yarıyıllık dönemlere ayrılmıştır ve her yarıyılıda bir kez yazılı veya sözlü sınavlar yapılır. Üniversiteler belli bir özerkliğe sahip olduğu için seçimlik ve zorunlu dersleri ve sınav şekillerini kendileri belirleyebilirler. Fransa'daki hukuk fakültelerinde derslerin büyük bir çoğunluğu klasik takrir yöntemi ile kalabalık sınıflarda işlenmektedir, az sayıdaki bazı dersler ise küçük öğrenci gruplarından oluşan sınıflarda seminer yöntemi ile işlenmektedir. Dört yıllık lisans öğretimini tamamlamış bir öğrenci avukatlık, hâkimlik gibi meslekleri yapmayı düşünüyorsa ülke genelinde ayrı sınavlara tâbi tutulur. Yapılan bu sınavlardan öğrencinin başarılı olması ve her meslek için ayrı olarak belirlenmiş staj sürelerini tamamlamaları halinde klasik hukuk mesleklerini icra etmeye hak kazanır (Sağır, 2010: 20).

İngiltere’de Hukuk Öğretimi

İngiltere’de hukuk lisans öğretimi üç yıldır. Bu eğitimin ardından öğrenci, bir yıl uygulamaya dönük mesleki eğitim derslerini görmesi ve iki yıl bir hukuk firmasında eğitim sözleşmesiyle çalışmak durumundadır. Seçmeli dersleri ve sınav şekillerini fakülteler belirlemede özgürdür. Öğretim teknikleri genel olarak konferanslar, seminerler ve rehber eğitmen (tutorial) şeklindedir (Sağır, 2010: 21-22).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Sosyal bilimlerde genellikle, niteliksel ve niceliksel olmak üzere iki tür araştırma yönteminden söz edilmektedir. Niteliksel araştırma yöntemi daha çok soyut kaynaklı iken, nicel araştırma rakam kökenlidir. Niteliksel araştırma yöntemi, araştırmacının baştanbaşa tanıma ve topyekûn anlamasına yardımcı olacak şekilde düzenlenirken, niceliksel araştırma yöntemi genellikle istatistik analizlerle değerlendirilecek olan çok miktarda sayıların toplanması temeline dayanmaktadır (Birkök, 1998: 40-44). Araştırmamız bu yönüyle alternatif bir öğretim yöntemi olarak modellenen Teorik-Pratik sınıf sistemi ve bu sistemden memnuniyet düzeyine odaklandığından, niceliksel bir araştırma yöntemi çerçevesinde hazırlanmıştır. Ayrıca anketler vasıtasıyla, hukuk fakültelerinde mevcut olan sorunlara ve olması gereken öğretim yöntemlerine yönelik, öğrencilerin bilgi ve düşüncelerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni temsilen altmış öğrenci oluşturmaktadır. Anketler de kantitatif araştırma yöntemi kullanılmış olup veriler yüz yüze anket tekniğiyle toplanmıştır. Anketler proje kapsamında öngörülen üç ayrı öğretim yöntemine yönelik olarak ayrı ayrı yapılmış ve danışman öğretim üyesinin gözetim ve denetimi altında sürdürülen dersler sonrasında yapılmıştır. Sorular beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Çünkü Rensis Likert (1932) tarafından Thurstone ölçeğinin basitleştirilmiş bir versiyonu olarak geliştirilen Likert ölçeği, uygulaması, kodlaması ve ölçmesi gayet kolay olduğu için sosyal bilimler, siyaset bilimi, psikoloji, pazarlama ve eğitim gibi pek çok alanda sıklıkla başvurulan teknik haline gelmiştir. Likert-tipi sorular araştırılan konu hakkında tutum veya görüş içeren bir ifade ve bu ifadeye katılım düzeyini belirten seçenekler içerir. Likert-tipi sorularda katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden çok seçenek sunulur. Bu seçenekler “en yüksekte en düşüğe” veya “en iyiden en kötüye” doğru dereceli bir şekilde sıralanır. Analiz aşamasında bu seçenekler derecelerine göre birer sayısal değer atanarak kodlanır ve böylece nitel veri nicel veriye dönüştürülerek analiz edilir. (Turan vd. 2015: 188)

Teorik-Pratik Sınıf (TEOPS) Sistemi

Teorik-Pratik Sınıf kısa adıyla TEOPS Sistemi’nde uygulamaya yönelik dersler üç kademe olarak tasarlanmıştır. Uygulama dışında kalan teorik eğitim, klasik takrir yöntemiyle işlenen derslerle

desteklenmeye devam edilmiştir. Uygulamaya yönelik derslerde devam mecburiyetinin aranması projeden beklenen sonuçlar açısından çok büyük bir öneme sahiptir. Proje çerçevesince hukuk fakültelerinde öngörülen öğretim yöntemlerine ait ders saatleri ve her sınıfa görevlendirilecek danışman öğretim elemanlarının sayısı Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi temel alınarak bir örnek çizelge oluşturulmuştur.

Birinci Kademe, Klasik Teorik-Pratik Sınıfları

Hukuk fakültelerinin ilk görevi öğrenciye muhakeme yeteneği kazandırmaktır. Çünkü hukuk kuralları dinamiktir, toplum düzeni ve yaşayışı değiştikçe yasalarda bu değişime ayak uydurmak zorundadır. Proje kapsamında kurulan klasik teorik-pratik sınıflarınca, öğrenciye bu muhakeme yeteneğinin rahatça kazandırılacağı düşünülmektedir. Ayrıca, kurulan bu sınıflar sayesinde hem öğrenci-öğrenci hem de öğretim elemanı-öğrenci arasındaki bilgi alışverişinin hızlandırılması ve öğrencinin hukuk fakültesinden mezuniyeti sonrası, güvenilir bilgi alışverişinde bulunabileceği kişilerin öğrenciye kazandırılmasının sağlanacağı öngörülmektedir. Proje kapsamında kurulan Klasik Teorik-Pratik Sınıflar, Probleme Dayalı Öğretim (PDÖ) Yönteminin, hukuk sistemimize ve derslerimize göre uyarlanmasıdır.

Proje kapsamında öngörülen Klasik Teorik-Pratik Sınıflar, ağırlıklı olarak birinci, ikinci ve üçüncü sınıfların derslerine yöneliktir. Yapılan teorik derslerin akabinde, o hafta görülen derslere yönelik olarak öğretim elemanınca kararlaştırılmış farazi yahut gerçek bir olayın çözümlenmesinin yapılması şeklinde işlenmiştir. Klasik Teorik-Pratik Sınıflar, azami yirmi beşer kişiden oluşacak küçük öğrenci grupları ile ve her gruba dönüşümlü olarak görevlendirilen danışman bir öğretim elemanı eşliğinde yuvarlak bir masa etrafında çözümlenmeler yapılmıştır. O hafta görülen derslere yönelik çözümlenecek olayın konusunu ve içeriğini danışman öğretim elemanı belirlemiş ve ders başladıktan sonra öğrencilere dağıtmıştır. Öğrenciler ilk başta uyuşmazlığın nasıl doğduğuna ve hangi kaynakların kullanılması ile uyuşmazlığın çözüme kavuşacağına yönelik problemleri grupça belirlemiştir. Daha sonra olaya yönelik bireysel araştırma evresine geçildi. Öğrenciler tarafından yapılan bireysel araştırma sonrası uyuşmazlık öğretim elemanı moderatörlüğünde çözüme kavuşturuldu.

İkinci Kademe, Yapay Mahkeme Sınıfları

Hukuk öğrencisi fakülteden mezuniyet sonrası icra edeceği klasik hukuk mesleğine yönelik bilgi ve tecrübeyi, ancak meslek yaşamın da sahip olabilmektedir. Hukuk fakülteleri öğrenciyi meslek hayatına hazırlayacak/uyarlayacak bir öğretim yöntemi benimsememektedirler. Oysaki Amerika Birleşik Devletleri uzun yıllardır bu yöntemi uygulamakta, Avrupa'daki birçok hukuk fakültesi Bologna Süreci ile birlikte bu metodu öğretim sistemine dâhil etmeye çalışmaktadır. Türkiye'de de hukuk öğretimin bir parçası haline getirilecek yapay mahkeme sınıflarıyla bu sorun bertaraf edilebilir.

Proje kapsamında düşünülen yapay mahkeme sınıfları, daha çok üçüncü ve dördüncü sınıfların ders programlarında ağırlıklı olması düşünülmektedir, çünkü yargılama sürecine yönelik dersler birçok hukuk fakültesinde üçüncü sınıftan itibaren başlamaktadır. Yapay mahkeme sınıfları danışman öğretim elemanın belirleyeceği bir farazi dava etrafında, yargılama sürecine katılan herkesin öğrenci olacağı ve gerçek bir uyuşmazlığın mahkemeye yansımından, kesinleşmesine kadarki tüm süreci kapsayacak senaryolar ile ilerleyecektir. Senaryolar danışman öğretim elemanınca hazırlanacaktır.

Üçüncü Kademe, Dönem İçi Staj

ABD hukuk fakültelerinde mezuniyet sonrası seçtikleri hukuk mesleğine yönelik zorunlu staj uygulaması yoktur, bu sorunun önüne geçmek adına fakülte içi hukuk klinikleri dersi vardır. Türkiye'de hukuk fakültesinden mezuniyet sonrası yapılacak staj, seçilen mesleğe göre bir yıllık veya iki yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Ancak, öğrenci fakülteyken seçmeyi düşündüğü mesleğin kendine

uygun olup olmadığını sorgulamamakta, hatta öğrencilerin büyük bir bölümü herhangi bir avukatlık ofisine veya mahkemeye uğramadan mezun olmaktadır. Bu sorun dönem içi staj dersleri ile çözümlenecektir.

Proje kapsamında, yapay mahkeme sınıfları dönemde ortalama dört ders saat olarak düşünülmüştür. Bu yetersiz staj saati, sadece öğrenciye yapmayı düşündüğü mesleği tanıtmaya yöneliktir. Dönem içi staj danışman öğretim elemanının denetiminde yapılması öngörülmektedir.

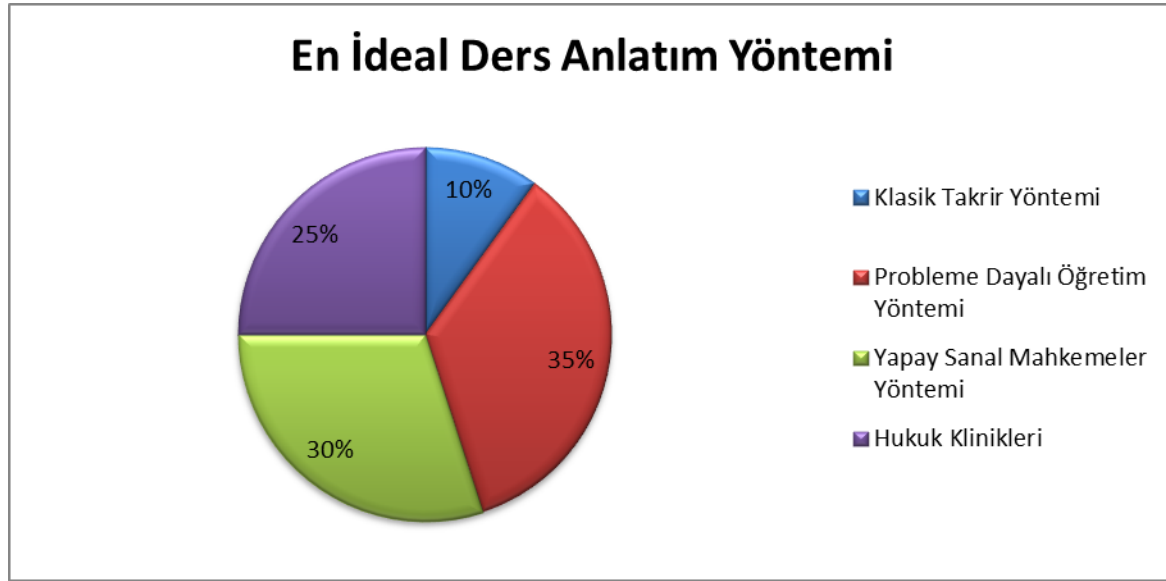
BULGULAR VE YORUMLAR

Klasik Teorik-Pratik Sınıf Uygulaması Sonrası Yapılan Anket Sonuçları

Klasik Teorik-Pratik Sınıf uygulamanın ve sonrasında yapılan anketin üçüncü ve dördüncü sınıflara ağırlık verilmesinin sebebi hukuk fakültesi öğretimine yönelik aksaklıklara ve çözüm önerilerine daha hâkim olacakları düşüncesidir.

Tablo 1. Klasik teorik-pratik sınıf uygulaması sonrası yapılan ankete katılanlar tablosu

Sınıf	Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
3.Sınıf	Kadın	5	25,0	25,0	25,0
	Erkek	4	20,0	20,0	45,0
4.Sınıf	Kadın	7	35,0	35,0	80,0
	Erkek	4	20,0	20,0	100,0
Toplam		20	100,0	100,0	

Grafik 1. Klasik teorik-pratik sınıf uygulamasına katılan öğrencilerin ideal ders anlatım yöntemini değerlendirmesi grafiği

Klasik takrir yönteminde öğrencilerin farklı kitaplardaki görüşlere vakıf olsun diye, dersler bir kaynağa bağlı kalınmadan işlenir. Ancak hukuk fakültelerindeki mevcut eğitimin bu yönde olmadığı grafik 2’de azınlıkta kalan ‘aynı derse yönelik farklı ders kitapları’ cevabıyla da aşikârdır. Grafik 1’e göre, klasik takrir yönteminin hukuk fakültelerinde etkin bir öğretim yöntemi olduğu düşüncesine sahip öğrenci sayısı ise oldukça azdır. Fakülteler kendi için uygun öğretim yöntemini belirlemeli ve bu yönde gerekli adımları bir an önce atmalıdırlar.

Grafik 2. Klasik teorik-pratik sınıf uygulamasına katılan öğrencilerin sınavlara hazırlanma usullerinin belirlenmesi grafiği

Tablo 2. Klasik teorik-pratik sınıf uygulamasına katılan öğrencilerin fakültede verilen eğitimin meslek yaşamına hazırlayıcı olup olmadığını ölçülmesi tablosu

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5	Hukuk fakültesini kazanmak ideallerinizde var mıydı?	1	5	4	20	0	0	5	25	10	50
6	Hukuk fakültelerindeki öğretimin meslek hayatınızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	4	20	10	50	3	15	3	15	0	0
7	Klasik hukuk mesleklerini (hâkimlik, savcılık ve avukatlık) öğrencilik hayatınızda yakından tanıdığınıza inaniyor ve size uygun mesleğin hangisi olduğunu biliyor musunuz?	1	5	6	30	2	10	9	45	2	10
8	Avukatlık stajının mezuniyet sonrası olmasını doğru buluyor musunuz?	2	10	9	45	2	10	6	30	1	5
9	Hukuk fakültelerinde devam mecburiyetini doğru buluyor musunuz?	4	20	10	50	1	5	4	20	1	5
TOPLAM		12	50	39	195	8	40	27	135	14	70

Tablo 2'ye göre, hukuk mesleklerinin sosyal statüsünün toplumda yüksek olduğu, beşinci soruya verilen %75'lik 'kesinlikle evet ve evet' cevaplarından anlaşılmakta, ancak hukuk fakültesindeki öğretimin meslek yaşamında yeterli olmayacağını düşünen oran %70, hukuk fakültesi ve kontenjan sayısının fazla olduğunu düşünen oran ise %95'tir. Bu tezatlığın sebebi, hukuk öğretiminde yaşanan sorunların öğrencinin fakülte yaşamında öğrenmesidir. Öğrencilerin neredeyse tamamının bu durumdan şikâyetçi olduğu verilen cevaplardan anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Klasik teorik-pratik sınıf uygulamasının hukuk öğretiminde yer almasının belirlenmesi tablosu

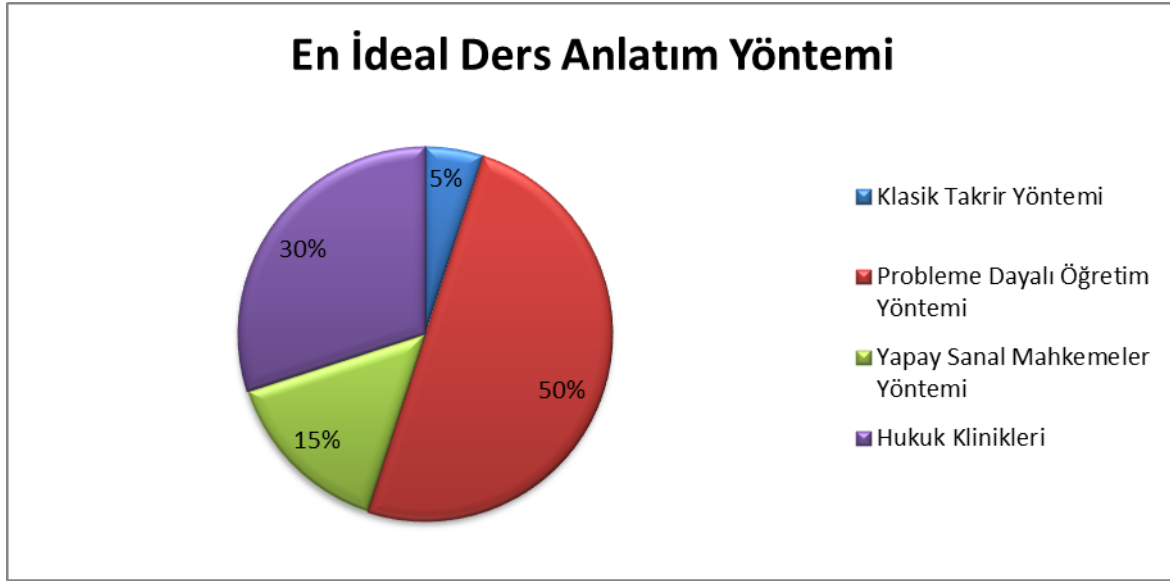
SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
10	Hukuk fakültelerinin sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	0	0	7	35	13	65
11	Hukuk fakültelerinde kontenjanın fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	1	5	0	0	7	35	12	60
12	SDÜ Hukuk fakültesinde, yeterli sayı ve nitelikte öğretim elemanı olduğunu düşünüyor musunuz?	2	10	11	55	4	20	3	15	0	0
13	Öğrencilik ve meslek hayatında, hukuki konularda güvenilir bilgi alışverişinde bulunabileceğiniz kişilerin olduğunu düşünüyor musunuz?	3	15	4	20	2	10	10	50	1	5
14	Kütüphaneyi araştırma yapmak amacıyla yeterince kullandığınızı düşünüyor musunuz?	3	15	9	45	2	10	5	25	1	5
15	Probleme Dayalı(Aktif) Öğretim Yöntemine (PDÖ) benzer olup proje kapsamında yapılan 'Klasik Teorik- Pratik Sınıf Sisteminin' hukuk öğretiminde olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	1	5	15	75	4	20
16	Klasik Teorik- Pratik Sınıf Sisteminin fakülte veya meslek hayatınıza katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	0	0	12	60	8	40
TOPLAM		8	40	25	125	9	45	59	295	39	195

Tablo 3'e göre makaleye ve yapılan uygulamaya konu olan Klasik Teorik-Pratik Sınıfların hukuk öğretimine dâhil edilmesi gerektiğini ve bu sistemin meslek hayatına katkı sağlayacağını düşünen oran, ankete katılan kişi sayısındaki oran ile neredeyse eşdeğerdir. Bu sonuçlar öğrencinin teorik eğitimin pasif ve monolog yapısından sıkıldığını, uygulamaya yönelik dersler öğrenmek istediğinin büyük bir göstergesidir.

Yapay Mahkeme Sınıfları Uygulaması Sonrası Yapılan Anket Sonuçları

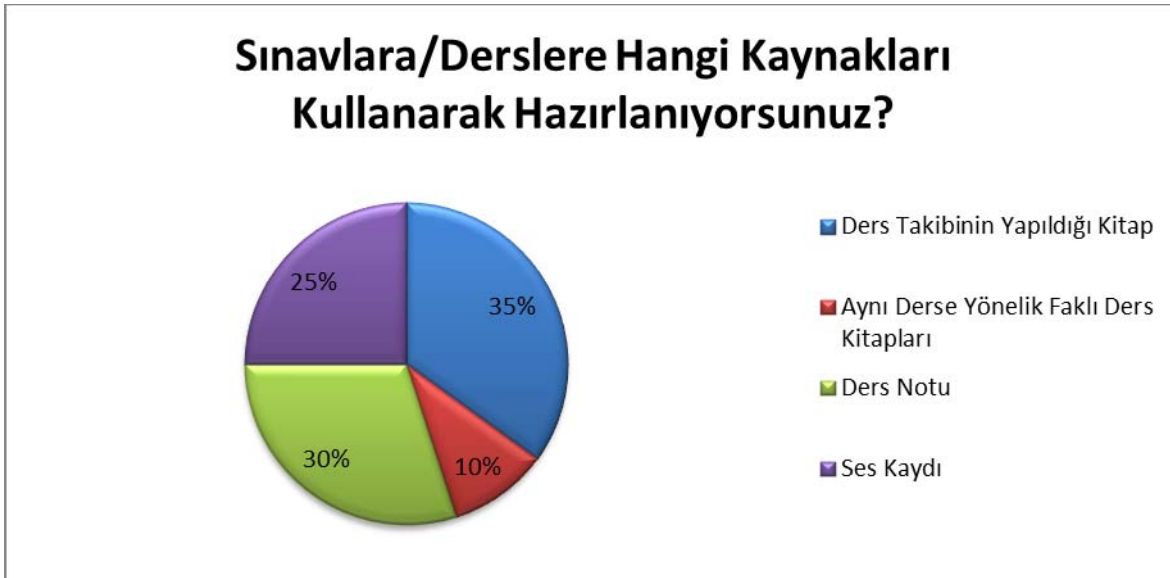
Tablo 4. Yapay mahkeme sınıfları uygulaması sonrası yapılan ankete katılanlar tablosu

Sınıf	Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
4.Sınıf	Kadın	14	70,0	70,0	100,0
	Erkek	6	30,0	30,0	30,0
Toplam		20	100,0	100,0	

Grafik 3. Yapay mahkeme sınıfları uygulamasına katılan öğrencilerin ideal ders anlatım yöntemini değerlendirmesi grafiği

Grafik 3'e göre, klasik takrir yönteminin ideal öğretim tekniği olmadığı düşüncesi öğrenciler arasında yaygındır, bunun dışındaki uygulamaya yönelik derslere ise öğrencilerin açık olduğu anketten anlaşılmaktadır

Grafik 4. Yapay mahkeme sınıfları uygulamasına katılan öğrencilerin sınavlara hazırlanma usullerinin belirlenmesi grafiği

Grafik 4'e göre dersi birkaç farklı kaynak ile takip eden öğrenci sayısı oldukça az iken, ders notu, ses kaydı gibi, anlık bilgi depolamasına yönelik kaynakların kullanımı oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Yapay mahkeme sınıfları uygulamasına katılan öğrencilerin fakültede verilen eğitimin meslek yaşamına hazırlayıcı olup olmadığını ölçülmesi tablosu

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5	Hukuk fakültesini kazanmak ideallerinizde var mıydı?	3	15	4	20	1	5	6	30	6	30
6	Hukuk fakültelerindeki öğretimin meslek hayatınızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	9	45	7	35	3	15	1	5	0	0
7	Klasik hukuk mesleklerini (hâkimlik, savcılık ve avukatlık) öğrencilik hayatınızda yakından tanıdığınıza inanıyor ve size uygun mesleğin hangisi olduğunu biliyor musunuz?	0	0	7	35	5	25	5	25	3	15
8	Avukatlık stajının mezuniyet sonrası olmasını doğru buluyor musunuz?	4	20	7	35	1	5	8	40	0	0
9	Hukuk fakültelerinde devam mecburiyetini doğru buluyor musunuz?	5	25	6	30	3	15	6	30	0	0
10	Hukuk fakültelerinin sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	1	5	0	0	6	30	13	65
11	Hukuk fakültelerinde kontenjanın fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	1	5	6	30	13	65
12	SDÜ Hukuk fakültesinde, yeterli sayı ve nitelikte öğretim elemanı olduğunu düşünüyor musunuz?	3	15	14	70	1	5	0	0	2	10
TOPLAM		24	120	46	230	15	75	38	190	37	185

Tablo 5, uygulama sonrası ankete katılanlara yöneltilen soruları ve verilen cevapların oranını göstermektedir. Tabloya göre ankete katılan öğrenciler, derslere devam mecburiyetinin takip edilmesi ve meslek hayatında güvenilir bilgi alışverişinde bulunabileceği kişilerin olup olmadığı yönündeki sorulara verdiği; fikrim yok, evet ve hayır seçeneklerindeki oranların birbirine yakın olması nedeniyle kafalarının karışık olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler kütüphaneyi araştırma yapmak amacıyla yeterince kullandığını düşünmektedir. Anketin sadece dördüncü sınıflara yöneltilmiş olması da baz alındığında, üst sınıfların kütüphanede daha fazla zaman geçirdiği ve bu zamanın büyük bir bölümünü kaynak araştırmasında geçirdikleri sonucu çıkmaktadır.

Tablo 6. Yapay mahkeme sınıfları yönteminin hukuk öğretiminde yer almasının belirlenmesi tablosu

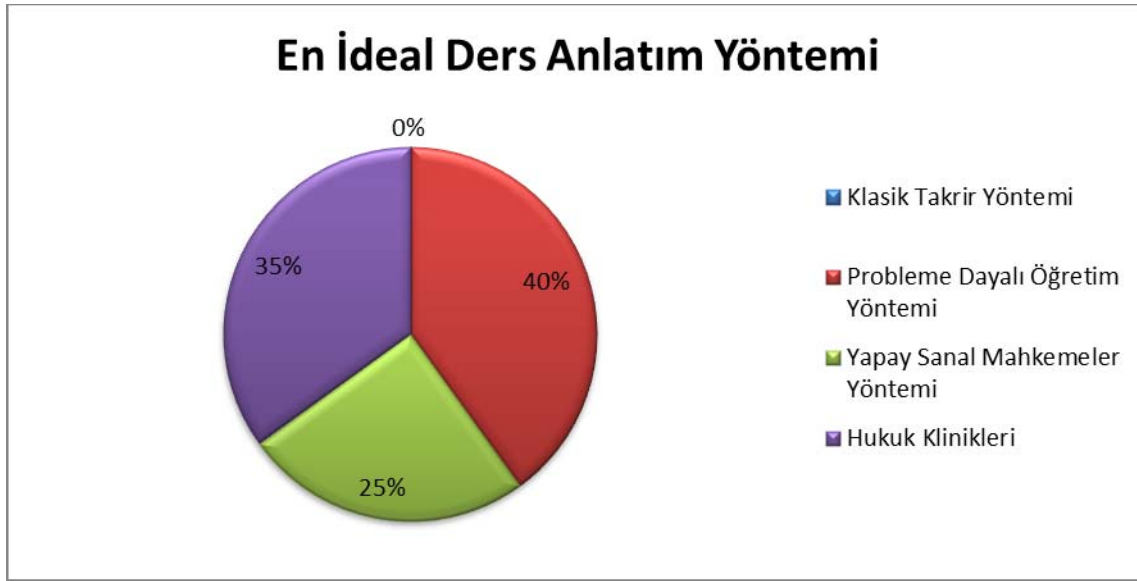
SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
13	Öğrencilik ve meslek hayatında, hukuki konularda güvenilir bilgi alışverişinde bulunabileceğiniz kişilerin olduğunu düşünüyor musunuz?	1	5	6	30	5	25	8	40	0	0
14	Kütüphaneyi araştırma yapmak amacıyla yeterince kullandığınızı düşünüyor musunuz?	0	0	9	45	4	20	7	35	0	0
15	'Yapay(Sanal) Mahkemelerin' hukuk öğretiminde olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	0	0	1	5	1	5	10	50	8	40
16	Yapay(Sanal) Mahkemelerin' fakülte veya meslek hayatınıza katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	2	10	8	40	10	50
TOPLAM		1	5	16	80	12	60	33	165	18	90

Tablo 6'ya göre yapay mahkeme sınıflarının hukuk öğretiminde olması gerekliliği ve bu sınıfların meslek hayatlarına katkı sağlayacağı sorusuna, öğrencilerin tamamına yakını bu öğretim yöntemini gerekli görmüş ve meslek hayatına olumlu etki edeceğine yönelik şıkkı işaretlemiştir.

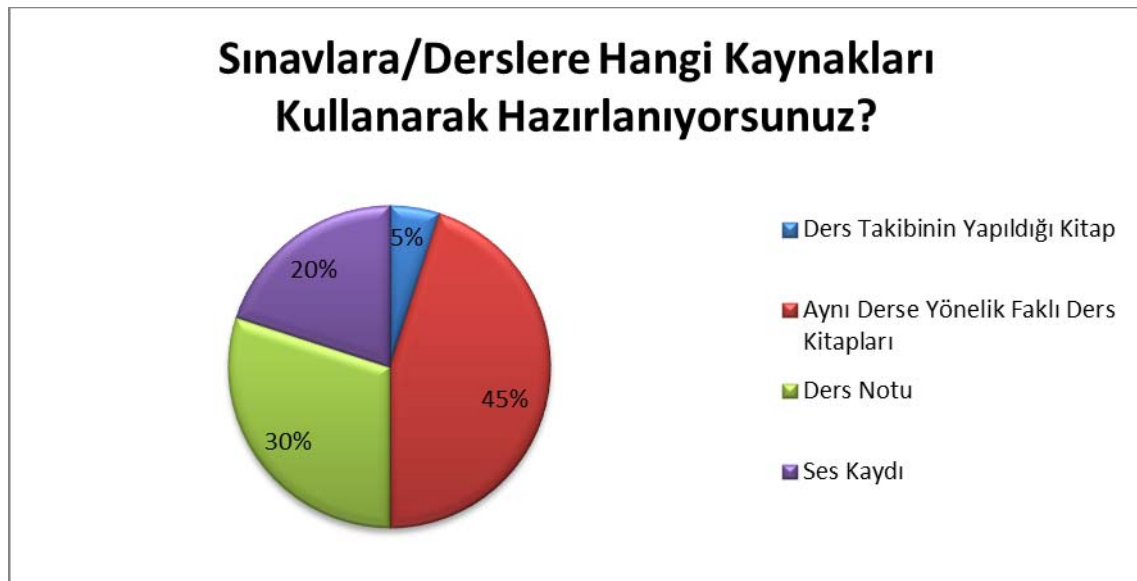
Dönem İçi Staj Uygulaması Sonrası Yapılan Anket Sonuçları

Tablo 7. Dönem içi staj uygulaması sonrası yapılan ankete katılanlar tablosu

Sınıf	Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
3.Sınıf	Kadın	11	55,0	55,0	55,0
	Erkek	0	0,0	0,0	0,0
4.Sınıf	Kadın	6	30,0	30,0	85,0
	Erkek	3	15,0	15,0	100,0
Toplam		20	100,0	100,0	

Grafik 5. Dönem içi staj uygulamasına katılan öğrencilerin ideal ders anlatım yöntemini değerlendirmesi grafiği

Grafik 6. Dönem içi staj uygulamasına katılan öğrencilerin sınavlara hazırlanma usullerinin saptanması grafiği

Grafik 5'e göre klasik takrir yöntemine itibar yok denecek düzeydedir. Ayrıca grafik 6'ya göre ankete katılanların nerdeyse yarıya yakın bir kısmı derslerini farklı kaynak kitapları ile desteklediğini söylemektedir.

Tablo 8. dönem içi staj uygulamasına katılan öğrencilerin fakültede verilen eğitimin meslek yaşamına hazırlayıcı olup olmadığının ölçülmesi tablosu

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	Frekans/Yüzde										
5	Hukuk fakültesini kazanmak ideallerinizde var mıydı?	1	5	3	15	0	0	9	45	7	35
6	Hukuk fakültelerindeki öğretimin meslek hayatınızda yeterli olacağını düşünüyor musunuz?	0	0	9	45	6	30	5	25	0	0
7	Klasik hukuk mesleklerini (hâkimlik, savcılık ve avukatlık) öğrencilik hayatınızda yakından tanıdığınıza inanıyor ve size uygun mesleğin hangisi olduğunu biliyor musunuz?	0	0	3	15	8	40	6	30	3	15
8	Avukatlık stajının mezuniyet sonrası olmasını doğru buluyor musunuz?	2	10	11	55	1	5	5	25	1	5
9	Hukuk fakültelerinde devam mecburiyetini doğru buluyor musunuz?	3	15	9	45	3	15	4	20	1	5
10	Hukuk fakültelerinin sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	1	5	0	0	8	40	11	55
11	Hukuk fakültelerinde kontenjanın fazla olduğunu düşünüyor musunuz?	0	0	1	5	0	0	11	55	8	40
12	SDÜ Hukuk fakültesinde, yeterli sayı ve nitelikte öğretim elemanı olduğunu düşünüyor musunuz?	5	25	6	30	4	20	5	25	0	0
13	Öğrencilik ve meslek hayatında, hukuki konularda güvenilir bilgi alışverişinde bulunabileceğiniz kişilerin olduğunu düşünüyor musunuz?	2		4	20	5	25	8	40	1	5
	TOPLAM	13	65	47	235	27	135	61	305	32	160

Tablo 8, uygulama sonrası ankete katılanlara yöneltilen soruları ve verilen cevapların oranını göstermektedir. Tabloya göre ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlası klasik hukuk mesleklerini tanıma süreçlerinin mezuniyet sonrası olması fikrine sıcak bakmamakta ve SDÜ Hukuk Fakültesi'nde yeterli sayı ve nitelikte öğretim elemanının olduğunu düşünmemektedir.

Tablo 9. Dönem içi staj uygulamasının hukuk öğretiminde yer almasının belirlenmesi tablosu

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Hayır		Hayır		Fikrim Yok		Evet		Kesinlikle Evet	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
	Frekans/Yüzde										
14	Kütüphaneyi araştırma yapmak amacıyla yeterince kullandığınızı düşünüyor musunuz?	2	10	9	45	3	15	6	30	0	0
15	'Dönem İçi Staj' hukuk öğretiminde olması gerektiğini düşünüyor musunuz?	0	0	0	0	2	10	7	35	11	55
16	'Dönem İçi Staj' uygulamasının fakülte veya meslek hayatınıza ne gibi katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz?	0	0	1	5	6	30	5	25	8	40
	TOPLAM	2	10	10	50	11	55	18	90	19	95

Tablo 9'a göre Dönem İçi Staj yönteminin hukuk öğretimine dâhil edilmesini ankete katılan öğrencilerin tamamına yakını arzulamaktayken, bu eğitimin meslek hayatına yapacağı katkı noktasında kafalarının karışık olduğu anket sonucundan anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Avrupa ve ABD’de uyuşmazlığın mahkemeye yansımadan çözümlenmesine yönelik ve uygulama ağırlıklı derslerin sayısı her geçen gün artırılmaktadır. Dünya’da hukuk öğretim yöntemlerinin iyileştirilmesi düşüncesinin hiçbir zaman son bulmayacağı, sürekli tartışılacağı ve araştırılacağı aşikârdır, hatta bu tartışma ve araştırmaların Bologna süreci ile birlikte uluslararası boyuta taşındığı söylenebilir. Devletler, benimsediği hukuk sistemleri ile çelişmeyen yeni yöntemleri bugün olduğu gibi eğitimine entegre etmeye çalışacağı da şüphesizdir. Ancak Türkiye’de ise maalesef hukuk öğretimine yönelik ciddi adımların atıldığı söylemek zordur. Bu konuda cılız bir birkaç girişim dışında güçlü ve kararlı bir akademik veya idari adım da atılabilmiş değildir. Oysa tarihimizde uygulanan pek çok öğretim yöntemlerini birçok ülke temel almış ve öğretim politikasını bu yönde oluşturmuşlardır.

Türkiye’de hukuk fakültelerinin kuruluşundan bugüne kadar dersler, monolog bir ders anlatım yöntemi olan klasik takrir metodu ile işlenmeye devam etmektedir. Şahin Akıncı klasik takrir yönteminin sakıncaları hakkındaki düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir: “*Gözden beyine giden sınırlar, kulaktan beyine giden sınırlardan yirmi beş kat daha kalındır. Bu araştırmaya göre öğrencinin gözüne hitap daha önemlidir. İletişimde kelimelerin önemi %10, ses tonunun önemi %30, beden dilinin önemi %60’dır. Bu halde, öğrencinin en zayıf organı kulağıdır ve klasik eğitim sadece kulağa hitap etmektedir. Özellikle derslerin tek taraflı olarak anlatıldığı, öğrencinin derse aktif olarak katılmadığı, ses tonu ve beden dilinin iyi kullanılmadığı dersler iyi bir öğretim metodu değildir. Artık çağ dışı kalmış olan, öğrenciyi dersin ilk yirmi dakikasından sonra rüyalar ya da hayaller âlemine götüren klasik takrir metodu hızla terk edilmelidir.*” (Akıncı, 2001: 1-2)

Proje kapsamında düşünülen sistemlerin uygulaması sonrası yapılan üç ankette de ideal ders anlatım yöntemi sorusuna, klasik takrir metodu cevabını verenlerin oranı %0-%10 arasında kalmış diğer katılımcılar uygulama ağırlıklı dersler içeren yöntemleri tercih etmişlerdir. Ayrıca hukuk fakültelerinde verilen eğitimin meslek hayatında yeterli olacağını düşünenlerin sayısı da oldukça azdır. Hukuk öğretiminde farklı öğretim tekniklerini uygulamaya çalışmış fakültelerin yaptığı anketler (Pekcanitez ve Güran, 2003: 83-131) veya bu konu hakkında çalışma yapmış akademisyenlerin yaptıkları anketler (Sağır, 2010: 83-140) ve SDÜ Hukuk Fakültesi’nde üç aşamalı öğretim tekniklerinin uygulaması sonrası yapılan anketler gösteriyor ki: Öğrenciler klasik takrir yöntemine dayalı bir öğretim istememekte bunun yerine uygulama ağırlıklı bir öğretimin benimsenmesini istemektedirler.

Klasik takrir yönteminin bir diğer sakıncası da Sait Güran ve Hakan Pekcanitez’in (2003: 83-131) makalelerinde önemle üstünde durdukları, öğrencilerin büyük çoğunluğunun sınavlara fotokopi, ses kaydı ve aynı derse ait tek kaynaktan çalışması problemidir. Oysa klasik takrir metodunun temelinde, öğrencilerin aynı derse yönelik farklı kaynaklardan sınava hazırlanması fikri yatar. Yapılan anket sonuçları gösteriyor ki öğrencilerin %5-%30’luk bir kısmı sınavlara aynı derse yönelik farklı kaynaklar kullanmakta ve neredeyse yarıya yakını kütüphaneyi araştırma yapmak amacıyla kullanmamaktadır. Böyle bir ortamda verilen eğitimin ne derece sağlıklı olacağı ve mesleğe hazırlayıcı olduğu şüphesizdir. Dört yıllık hukuk eğitimi süresince, yukarıdaki sorunların önüne geçilmesi ve öğrenciyi mesleğe hazırlama düşüncesi temel alınıp öngörülen TEOPS Sistemi’nin başarılı olacağını düşünenlerin oranı %85’dir. Gerek hukuk eğitimi gerekse hukuk mesleklerinin, toplum içindeki sosyal statüsü her ülkede yüksektir. Ankete katılanların %75’inden fazlası da böyle düşünmektedir. Ancak araştırmamızda katılımcıların tamamına yakını hukuk fakültelerinin sayısının ve kontenjanların çok fazla olduğunu düşünmektedirler. Bu durum öğrenciyi meslek hayatına yönelik her geçen gün artan bir endişe ve karamsarlığa itmektedir. Oysa araştırmamızda öngörülen üç aşamalı öğretim yöntemindeki sınıflarda öğrenci sayısının az olması bu sorunu temelden çözecektir.

Bir topluluktan, devlete dönüşmenin ilk şartı hukukun gelişmesi ve etkin bir şekilde uygulanmasıdır. Hakkın ve hukukun yeryüzündeki uygulayıcılarının yetiştiren hukuk fakültelerindeki öğretim, bu anlamda çok büyük önem arz etmektedir. Uygulamaya dönük hangi öğretim yönteminin benimseneceği sadece bir tercih sorunudur, asıl önemli olan hukuk eğitimi üzerine yapılan araştırma

ve tartışmalara ülkemizde hız kazandırmak ve bunların acilen öğretim sistemimize dâhil edilmesidir. Unutulmamalıdır ki Gresham'ın ortaya koyduğu düşüncenin hukuka uygulanmış hali olan 'iyi hukukçu, kötü hukukçuyu kovar' hipotezi geçerliliğini sonsuza dek sürdürecektir.

KAYNAKLAR

- Akıncı, Ş. (2001). *Hukuk Eğitimi Üzerine Düşünceler*. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.1-2, Konya.
- Birkök, M, C. (1998). *Sosyolojik Düşünme ve Metodolojisi*, Elektronik Sürüm 1.6, İstanbul.
- Çapak, İ. (2005) "Stoa Mantığında Önergeler", *Felsefe Dünyası*, S.42.
- Dreifus-Netter, F. (2003). *Hukuk Öğretimi ve Hukukçunun Eğitimi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara.
- Ekinci, E., B. (1999). *Konya Hukuk Mektebi ve Osmanlılarda Hukuk Öğrenimi*, Tarih ve Medeniyet Dergisi, S. 58, İstanbul.
- Giovanni P. (1975). *İtalya'da Hukuk Eğitiminde Mukayeseli Hukukun Önemi*, Çev. Bülent Tahiroğlu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.41, S. 3-4, İstanbul.
- Güran, S. (1984). *Abd'nde Hukuk Öğretimi ve Eğitimi*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, S. 1-4, İstanbul.
- Koyuncu, N. (2012). *Hukuk Mektebinin Doğuşu*, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 3, Ankara.
- Köprülü, F. (1943). *Ortazaman Türk Hukukî Müesseseleri. İslâm Amme Hukukundan Ayrı Bir Türk Amme Hukuku Yok Mudur?* , 2. Türk Tarih Kongresi, İstanbul.
- Kuhne, H., H. (2003). *Hukuk Öğretimi ve Hukukçunun Eğitimi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara.
- Mariano D. (1936) *Hukuk Kliniği*, Çev. Atif Akgüç, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.2, S.1-2, İstanbul.
- Okay, S. (1961). *Michigan Hukuk Fakültesinde Hukuk Tahsili ve Öğretim Tekniği*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, c.27, s. 1-4, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (2017). *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*, Kronik Kitap Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
- Özay, İ., H. (1988). *Batı Ülkelerinde Hukukçunun Yeri ve Yetiştirilmesi*, İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi, C.9, S. 1-3, İstanbul.
- Öztoprak Sağır, M. (2010). *Güncel Gelişmeler Işığında Türkiye'de Hukuk Eğitimi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara.
- Pekcanitez H., ve Güran S., (2003). *Hukuk Öğretimi ve Hukukçunun Eğitimi*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara.
- Turan, İ., Şimşek, Ü., ve Aslan, H. (2015). "Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30): 186-203, Sakarya.
- Üçok, C. (1989). *Türkiye'de Hukuk Eğitimi ve Araştırmaları*, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, S. 2, Konya.
- Yakut, E. (2002). *Eski Türklerde Hukuk*, Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, C.1, S. 3, Eskişehir.
- Yıldız, N. (1990) *Eskiçağda-Yunan-Roma Döneminde- Hukuk Eğitim ve Öğretimi*, Anadolu Araştırmaları Dergisi, S. 12.

Model Proposal of Theoric-Practical Class (TEOPS) System for Law Education

Mustafa Ataş[‡], Süleyman Dost, Ömer Çelikkol
Süleyman Demirel University

Extended Abstract

Law is shaped according to the needs of the society and develops to meet these needs. Legal training has to adjust to this change. While the Western European countries revised legal education according to these developments and needs, enough studies hasn't been done in this area in Turkey. In this study, it is tried to give information about legal training and teaching methods based on different countries. After this, within the scope of the project, foreseen legal training was adapted to a group and the results were evaluated.

Introduction: Law is the basis that makes a government from an independent community and the thing that keeps the community from disorder. While the importance of law is this much significant for a government the law schools that raise legal experts and the education that given in these faculties cannot be ignore. In Ancient Greek, even if the executants of law were speechmakers their education considered important. During their educations the executants of law learnt many lessons such as oratory, philosophy, rhetoric and these lessons pass on the students by sophists by using different teaching methods (Yıldız, 1990: 120). But the United States noticed the importance of law education in 18th century. By abandoning the classical method of representation, in which the theoretical information is relayed by student conference (monologue), the teaching system has been revised to the point that the solution of a concrete disagreement should be transferred in the student's faculty life. The European countries had taken step to make their teaching methods more appropriate for the era by modelling United States from the middle of 20th century. In fact, many international contracts have been made to support this process. It is evident that there has been constant changes and significant developments in effective teaching techniques in law education from the first states to the present-day states. Yet in Turkey the established and continuing to establish law schools use Ankara Law School as a base, which established in the first years of Republic. Since 1925, the lectures continue to be taught by the classical method of teaching, in which the theoretical information is transferred unilaterally by the instructor. Apart from a few attempts at effective teaching methods, strong and decisive academic or administrative steps cannot be taken.

Method: Our research is based on the theoretical-practical classroom system modeled as an alternative teaching method and a quantitative research method focusing on the level of satisfaction from this system. Through the questionnaires, it is aimed to evaluate the knowledge and ideas of the students about the problems that exist in law faculties and how the teaching methods should be. The sample of the research consists of sixty students representing Süleyman Demirel University Faculty of Law. Quantitative research methods were used in the questionnaires and data were collected by face to face survey technique. The questionnaires were made separately for the three different teaching methods predicted in the project and were conducted after the courses supervised by the consulted instructor. The questions were prepared in the form of 5-point Likert scale. For the questionnaires to be made to the students; firstly, sixty persons were assigned to groups, secondly each group was given alternative teaching methods and then the survey conducted. Alternative teaching methods divided into three stages. The teaching method that constitutes the first step is to teach how to apply the theoretical education that taught in the faculty to a concrete disagreement. This method is a reorganized version of the PBE (Problem Based Education) method according to our legal system and lessons. In the second stage, classes are enacted in the artificial courtrooms for the show to students from the beginning to the end how the cases finalized, under the supervision of the instructor. The third level, on the other hand, an internship during the semester that allows students to recognize classical legal professions.

Results: Within the scope of the project, the survey results of the teaching methods that are predicted as an alternative to the existing law education are as follows: Many of the participants believe that the ideal teaching methods are that alternatively predicted teaching methods as part of the project. Many of the participants also

[‡]Corresponding Author: Mustafa Ataş, Süleyman Demirel University, law.mustafaatas@gmail.com

think that the education given in law faculties will not be enough for the professional life. Almost all participants think that the techniques applied to them (Problem-Based Education, Artificial Court Classes and Internship during semester) should be in training and contribute to their professional lives.

Conclusion: In the three surveys conducted after the practice of the systems considered within the scope of the project, the question of the ideal lecture method, which was ten to one of the participants respond was classical representation method. The remaining majority think that the lessons should be taught in a practice-oriented teaching method. Surveys conducted by faculties who have tried to apply different teaching techniques in law education (Pekcanitez ve Güran,2003:83-131) and surveys conducted by academicians who have studied about this issue (Sağır, 2010:83-140) show that the classical method of representation is not enough for the concrete disagreements in the professional life of the students. Another consequence of the answers given by the participants is that the law student is studying the exams mostly from voice recordings or from notes. However, in the classical representation method, the lack of theoretical training given by the lecturer in the form of a conference is completed only when the student works in class. On the basis of this information, it is clear that the importance of practice-oriented lessons in teaching a unified theoretical knowledge in law education is obvious. It is only a matter of preference which teaching method to be practiced will be adopted, it is important to speed up the research and discussion on law education and to include them urgently in our teaching system.

Key words: Law, Education, Method.